

Mesleğe Yeni Başlayan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları İstenmedik Davranışlara ve Bu Davranışlar Karşısında Uyguladıkları Yaklaşımlara İlişkin Görüşleri*

Sevil KAPLAN¹ Mahmut KALMAN² Emrullah AKCAN³

Makale Bilgisi

DOI:

10.29329/jirte.2021.372.3

Makale Geçmişi:

Alındı: 16/07/2021

Düzeltilme: 17/08/2021

Kabul: 30/08/2021

Tür: Araştırma

Anahtar Sözcükler

Sınıf yönetimi,
Durum çalışması,
Öğretmen görüşleri,

Özet

Bireylerin dünyayı ilk tanıdıkları ortam ailedir. Aileden sonraki sosyalleşme alanı ise genelde okul, özelde ise sınıf ortamıdır. Öğrencilerin birbiriyle iletişim içerisinde olduğu sınıf, kendine has bir iklimi olan eğitsel amaçla oluşturulmuş eğitim ortamı olarak tanımlanmaktadır. Sınıf, öğrencilerin hem sosyal hem de akademik gelişimlerinin sağlandığı yerdir. Bu bağlamda sınıf ortamının bu gelişim alanlarını destekler nitelikte olması istenir. Sınıf ortamının verimli ders işleme için sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir. Araştırmanın temel amacı mesleğe yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmedik davranışlara ve bu davranışlar karşısında uyguladıkları yöntemlere ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum araştırması kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini oluşturan katılımcı grubu belirlenirken, mesleğe yeni başlayan 9 sınıf öğretmenin yaşadığı sorunları ortaya koymak için amaçlı (ölçüt) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin en çok karşılaştığı sorunların başında "öğrencilerin söz hakkı almadan konuşmaları" ve "öğrencilerin kendi aralarında konuşmaları" yer almaktadır.

Novice Classroom Teachers' Opinions of the Undesirable Behaviors Faced in Classroom Management and Their Approaches Towards These Behaviors

Article Info

DOI:

10.29329/jirte.2021.372.3

Article History:

Received: 16/07/2021

Revised: 17/08/2021

Accepted: 30/08/2021

Type: Research

Keywords

Classroom management,
Case study,
Teacher opinions.

Abstract

The environment in which individuals first get to know the world is the family. The socialization area after the family is the school in general and the classroom environment in particular. The classroom, where students are in communication with each other, is defined as an educational environment created for educational purposes with a unique climate. The classroom is where students develop both socially and academically. In this context, it is desirable that the classroom environment supports these development areas. In order to make the classroom environment suitable for effective teaching, classroom management must be successfully maintained. The main purpose of the research is to reveal the opinions of the novice classroom teachers about the undesirable behaviors they encounter in classroom management and the methods they apply in the face of these behaviors. In this study, case study, one of the qualitative research methods, was used. While determining the participant group constituting the sample of the research, a purposive, criterion-based sampling method was used to reveal the problems experienced by nine novice classroom teachers. The data of this study were collected with a personal information form and a semi-structured interview form developed by the researchers. According to the results of the research, the most common problems faced by teachers are "students speaking without being allowed to speak" and "students talking among themselves".

Atıf: Kaplan, S., Kalman, M. ve Akcan, E. (2021). Mesleğe yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmedik davranışlara ve bu davranışlar karşısında uyguladıkları yaklaşımlara ilişkin görüşleri. *Öğretmen Eğitiminde Yenilikçi Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 132-146. <https://doi.org/10.29329/jirte.2021.372.3>

* Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun 27.04.2021 tarih ve 050.06-39381 sayılı kararıyla etik kurul izni alınmıştır.

¹ Sorumlu Yazar, Yüksek Lisans öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye, sevil.kpln.0@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi, Türkiye, mahmutkalman@gmail.com

³ Dr. Öğr. Üyesi, Gaziantep Üniversitesi, Nizip Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi, Türkiye, emrullahakcan@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

Purpose

The environment in which individuals first get to know the world is the family. The socialization area after the family is the school in general and the classroom environment in particular. The classroom where students are in communication with each other is defined as an educational environment created for educational purposes with a unique climate (Aydın, 2015; Çalık, 2012). Similarly, the classroom can be defined as the educational unit where children socialize with their peers after the family environment. Each classroom environment has its own unique climate because students from different family backgrounds or cultures carry the basic behavioral patterns they learned from their immediate environment to the classroom. This situation can be considered as one of the main reasons for the occurrence of very different behavior patterns in the classroom environment. There are many events that teachers do not want to encounter in the classroom, but occur as a result of various factors and develop beyond the control of teachers. With good classroom management, these unwanted behaviors can be minimized. There are many different definitions in the literature on classroom management. According to Başar (2014), classroom management, which is the first step of education, is not to make students sit quietly and discipline, but to ensure order. Classroom management is the strategies applied by the teacher in the learning environment in order to ensure the success and continuity of educational activities (Adıgüzel, 2016; Keskin, 2009). According to Turan (2018), classroom management is the process of ensuring that the activities carried out in the classroom are organized in a learning-oriented manner and maintained effectively, and in this process, the teacher guides the students to shape their behavior.

As in almost every profession, individuals practicing the teaching profession may encounter some difficulties in the first years of their professional life. They can overcome these difficulties by gaining experience over time. In this sense, almost every teacher has experienced some basic problems especially in classroom management in the first years of teaching. The communication established between the teacher and the students in the early days of the profession often causes misunderstandings and the teacher's inability to manage the classroom effectively. The inability to manage the classroom effectively brings along many problems (Şara, Karadeleli & Hasanoğlu, 2016). Revealing these problems and determining the solutions is a subject worth investigating. A literature review was conducted to determine the problems related to classroom management and the solution methods applied, and as a result of the examination, it was determined that the number of studies on undesirable problems faced by beginning classroom teachers in classroom management and their approaches towards these problems was not sufficient. With this study, it was attempted to add a new perspective to the literature by conducting research with beginning classroom teachers. The main purpose of this study is to reveal the opinions of the novice classroom teachers about the undesirable behaviors they encounter in classroom management and the approaches they apply in the face of these behaviors.

Method

Case study, one of the qualitative research methods, was used in this study, which aims to examine the problems and solution methods related to classroom management applied by classroom teachers who have newly started their profession. This research was conducted with primary school teachers as primary school teachers communicate with children more than branch teachers and actively share with them. According to Ilgar and Ilgar (2013), case study refers to examining an event or several events in detail in order to make comparisons. The case study takes its subjects from real life because the researcher can reach the accurate information without wasting time (Creswell, 2016). Because case studies provide the opportunity to examine the existing situation, case study was used in this study.

While determining the participant group constituting the sample of the research, a purposive, criterion-based sampling method was used to reveal the problems experienced by nine novice classroom teachers. The basis of the criterion sampling method is to study all the cases that meet the specified criterion or criteria before the research. These criteria can be determined by the researcher, or they can be selected from pre-existing lists (Yıldırım & Şimşek, 2011). The criteria used in the selection of participants in the context of the research were;

- Having one year or less experience in teaching

- Working as a classroom teacher in public schools
- Being a graduate of the faculty of education.

The purpose of the research was explained to the teachers determined by the researcher to form the study group. Participants were assured that their personal information would be kept confidential and it was stated that the research was conducted on a voluntary basis. In addition, the participating teachers were told that they could end the interview at any time without giving any reason. Interviews were held between 16.05.2021 and 27.05.2021 by making an appointment with the teachers. The names of the participants were not used in the study. The codes such as Ö1, Ö2 etc., were used to identify teachers.

Results, Discussion and Conclusion

This research was carried out to reveal the undesirable behaviors faced by teachers who are new to the teaching profession in the field of classroom teaching and the ways they used to cope with these behaviors. As a result of this research carried out within the scope of this purpose, the problems faced by nine classroom teachers and their ways of coping with these problems were revealed. As a result of the research, the most common problems faced by teachers are "students speaking without being allowed to speak" and "students talking among themselves". Encountering such behaviors during the lesson may reduce the efficiency of the lesson and shorten the time allocated to the lesson. Determining the classroom rules with the students and reminding the rules frequently in order to comply with the rules can help reduce the problematic behaviors. As a result of the interviews with the teachers, it can be said that one of the most important reasons for the emergence of situations that cause problem behaviors is "the lesson does not attract the attention of the student" and "distraction". Since the lesson taught does not attract the attention of the students, the students' attention may be distracted and the student may break away from the lesson. As a result, the students can make classroom management difficult by interacting with those around them outside the classroom. As soon as the teacher realizes that the students are disconnected from the lesson, doing various activities with the students or using various materials in the teaching of the lesson and providing diversity in the teaching method can be effective in reducing the problem behaviors. As a result of the interviews, the most applied method among the measures taken by the teachers in order not to encounter problem situations is "raising students' awareness of correct behaviors".

GİRİŞ

Bireylerin dünyayı ilk tanıdıkları ortam ailedir. Aileden sonraki sosyalleşme alanı ise genelde okul, özelde ise sınıf ortamıdır. Öğrencilerin birbiriyle iletişim içerisinde olduğu sınıf, kendine has bir iklimi olan eğitsel amaçla oluşturulmuş eğitim ortamı olarak tanımlanmaktadır (Aydın, 2015; Çalık, 2012). Benzer şekilde sınıf, çocukların aile ortamından sonra akranlarıyla bir araya gelerek sosyalleştiği eğitim birimi olarak tanımlanabilir. Her sınıf ortamı kendine has iklime sahiptir; çünkü birbirinden farklı aile ortamından veya kültürden gelen öğrenciler, yakın çevrelerinden öğrendikleri temel davranış yapılarını sınıfa taşırlar. Bu durumun sınıf ortamında çok farklı davranış örüntülerinin meydana gelmesinin en temel nedenlerinden olduğu düşünülebilir. Öğretmenlerin sınıf içerisinde karşılaşmak istemedikleri ancak çeşitli faktörler sonucu ortaya çıkan, öğretmenlerin kontrolleri dışında gelişen birçok olay bulunmaktadır. İyi bir sınıf yönetimiyle istenmeyen bu davranışlar en aza indirilebilir. Sınıf yönetimine dair alan yazında birçok farklı tanımlamalar bulunmaktadır. Başar'a (2014) göre eğitimin ilk adımı olan sınıf yönetimi öğrencilerin sessizce oturtulup disipline edilmesi değil düzenin sağlanmasıdır. Sınıf yönetimi, eğitim etkinliklerinin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi ve devamlılığının sağlanabilmesi için öğretmenin öğrenme ortamında uyguladığı stratejilerdir (Adıgüzel, 2016; Keskin, 2009). Turan'a (2018) göre ise, sınıf yönetimi sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerin öğrenme odaklı düzenlenip etkin bir şekilde sürdürülmesinin sağlanması ve bu süreçte öğretmenin, öğrencinin davranışlarını şekillendirmesine rehberlik etmesi sürecidir.

Sınıf ortamının gelişim alanlarını destekler nitelikte olması istenir. Sınıf ortamının verimli ders işlemeye uygun hale getirilebilmesi için sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir. Üzerine birçok tanımının yapıldığı sınıf yönetiminin sürdürülebilirliğini etkileyen bazı faktörler vardır (Başar, 2014). Dersin işleniş (Celep, 2002), öğrenci, öğretmen (Senemoğlu, 2001), ortam (Sönmez, 2015), çevre (Ilgar, 2005), aile (Celep, 2002), okulun büyüklüğü (Varış, 1996), yönetim yapısı (Ada ve Ünal, 2000) gibi faktörler sınıf yönetimini etkileyen faktörlerden bazılarıdır. Öğretmenlerin sınıf yönetimini başarılı bir şekilde sağlayabilmesi ve sorun durumu ortadan kaldırabilmesi için sınıf içerisindeki öğrenme sürecini farklı boyutlarıyla yönetebilmesi gerekmektedir.

Öğretmen sınıfın sahip olduğu fiziksel ve psikolojik dinamiklerin önemini kavramalı ve ona uygun ortam hazırlamalıdır (Aydın, 2015). Sınıf ortamını, dolayısı ile sınıf yönetimini etkileyen birçok boyut bulunmaktadır. Bunlardan birincisi fiziksel düzendir. Işık'a (2018) göre öğrenme sürecinin büyük bir kısmının gerçekleştiği okul ve sınıfların fiziksel düzeninin çocuğun ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde düzenlenmesi önemlidir. Öğrencinin ihtiyaçlarına uygun şekilde düzenlenen bir sınıfta öğrenci daha rahat hareket eder, derse karşı güdülenmesi artar ve öğrenmesi kolaylaşır. Plan program etkinlikleri sınıf yönetimini etkileyen ikinci boyuttur. Sınıf içerisinde gerçekleştirilen öğrenme-öğretme etkinliklerinin verimli olabilmesi için sınıfın düzenli ve etkili yönetilmesi gerekir bu da ancak iyi bir planlama ile sağlanabilir (Akbaşlı, 2010). Gündoğdu'ya (2007) göre, zamanı etkili kullanmak eğitim ve öğretim sürecinin verimli hale getirilmesine yardımcı olmaktadır. Bundan kaynaklı plan ve programlar ile ulaşılmak istenen amaca en kısa ve en doğru şekilde ulaşmak mümkündür. Plan yapmak öğrenmeyi kolaylaştıracağından sınıf içinde görülen istenmeyen davranışların azalmasına yardımcı olur ve sınıf yönetimini kolaylaştırır. Sınıf yönetiminde etkili olan boyutlardan üçüncüsü sınıf içi ilişkilerinin düzenlenmesidir. Sağlıklı bir sınıf ortamının oluşması için öğrenci-öğrenci (Erdoğan, 2008) ve öğretmen-öğrenci arasında öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyecek bir 'bağ' kurulması önemlidir (Çelik, 2003). Memişoğlu'na (2018) göre, öğretmen ve öğrenci arasında kurulan pozitif yönlü ilişki öğrencilerin kendilerini rahat bir şekilde ifade edebilmelerine yardımcı olurken, öğrencilerin derse daha aktif katılım sağlamaları ders başarılarını arttırmalarına yardımcı olur. Öğretmen-öğrenci arasında kurulan bu pozitif yönlü iletişim sınıf yönetimini de olumlu yönde etkiler. Zaman yönetimi sınıf yönetiminde etkili olan dördüncü boyuttur. Sınıfta zaman yönetiminin etkili bir şekilde gerçekleşmesi ulaşılmak istenen hedeflere en verimli ve en kısa sürede ulaşılmasına (Gülşen, 2010) çocuğun okula devamlılığının sağlanmasına (Çalık, 2012) ve öğrencinin öğrenme olanaklarından en üst seviyede yararlanabilmesine yardımcı olur (Özkılıç, 2001). Sınıf yönetimini etkileyen beşinci boyut ise davranış düzenlemeleridir. Sınıf içerisinde öğrenciler istemli olarak ya da istemsizce sınıf düzenini bozacak davranışlar sergileyebilmektedirler. Öğretmen bu durumlarda sorunu doğru tespit edip ne yapılması gerektiğini bilmelidir (Erden, 2005). Sınıfta farklı özellikte birçok çocuk bir aradadır ve bu farklılıklardan kaynaklı farklı sorunlu davranışlar oluşabilir (Öztürk, 2017). Öğretmen bu tarz durumlarla karşılaştığında sorun oluşturan

davranışla baş edebileceği farklı yöntem ve teknikler geliştirebilmelidir (Tertemiz, 2012). Çocukların sergiledikleri istenmeyen davranışların istenilen davranışlar yönünde değişim göstermesi, öğrenciler arasında iletişimi arttırma, başarıyı arttırma gibi konularda uygulanan faaliyetler ve uygulamalar davranış düzenlemeleri boyutu içerisinde yer almaktadır (Ağaoğlu, 2002; Kılbaş, 2014).

Öğretmen sınıf yönetiminde kullanacağı etkinlikleri, öğrencinin seviyesine, ulaşılmak istenen hedefe, kullanılan ortamın ve zamanın özelliklerine göre çeşitli modeller halinde uygulayabilir (Ada ve Ünal, 2000). Sınıf yönetimi modelleri tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel olmak üzere dört başlık altında incelenmektedir (Balay, 2003; Başar, 1999; Demirtaş, 2016). Sınıf yönetimi modellerinden olan tepkisel model, istenmeyen davranış sonucunda ödül ve ceza yöntemi yoluyla sorun davranışın değiştirilmesini amaçlayan modeldir (Başar, 1999; Çelik, 2003; Erdoğan, 2008). Önlemsel model ise, ortaya çıkabilecek sorunları önceden kestirip önlemler alınmasına dayalı bir modeldir (Demirtaş, 2016; Taşkaya, 2014). Sınıf yönetimi modellerinden gelişimsel model ise, sınıf yönetiminde öğrencilerin bedensel ve ruhsal gelişimlerine dikkat edilerek, içinde buldukları gelişim düzeylere uygun etkinlikler planlanması gerektiğini savunmaktadır (Ağaoğlu, 2002; Erdoğan, 2008). Sınıf yönetimi modellerinden sonucusu olan bütünsel model ise, diğer üç modelin duruma göre kullanılan karma hali olarak düşünülebilir (Çelik, 2003; Erdoğan, 2008). Bütünsel modele göre her sınıf seviyesine uygun ve her şartta kullanılacak bir model yoktur. Bu nedenle dört model de ayrı ayrı kullanılabilir gibi sentez şeklinde de kullanılabilir (Çelik, 2003).

Hemen her meslekte olduğu gibi öğretmenlik mesleğini icra eden bireyler iş hayatlarının ilk yıllarında bazı zorluklarla karşılaşabilir. Bu zorlukları da zamanla tecrübe edinerek aşabilirler. Bu anlamda öğretmenliğin ilk yıllarında özellikle sınıf yönetiminde temel bazı problemleri neredeyse her öğretmen yaşamıştır. Bu konuda yapılan araştırmalar, öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda farklı sorunlar yaşadıklarını göstermektedir. Yalçınkaya (2002), meslekte yeni olan öğretmenlerin karşılaştıkları problemleri deneyimsizlik, sınıfta disiplini sağlayamama, velilerle ve meslektaşlarıyla sağlıklı iletişim kuramama hizmet öncesi edindiği bilgilerle uygulamalar arasındaki uyumsuzluk, okula ve çevreye uyum sağlayamama şeklinde sıralamıştır. Ekinci'ye (2010) göre öğretmenlerin mesleğe başlamadan önce aldıkları eğitimin daha çok teorik düzeyde kalması bu problemlere yol açan nedenlerden biridir. Öğretmenlik mesleği, sadece teorik bilgiden oluşmayan, teorik bilginin yanında iyi derecede uygulama tecrübesi gerektiren bir meslektir. Bu düşünceden hareketle mesleklerinin ilk yılında bulunan öğretmenlerin gerekli tecrübeyi kazanabilmesi için planlamaların nitelikli bir şekilde hazırlanması ve uygulanması gerekmektedir. Meslekte yeni olan öğretmenlerin, bu koşullar altında mesleğini icra etmesi, öğretmenlerin mesleğe karşı tutumunu olumsuz etkileyebileceği gibi inançlarını kaybetmelerini de neden olabilir. Kozikoğlu ve Senemoğlu (2018) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin mesleğe başladıkları ilk yıllarda öğretimi planlama ve uygulamada, sınıf yönetiminde, toplumsal ilişkilerde, fiziksel çevreye uymada, okulun diğer paydaşları ile ilişkilerde ve okulun fiziki altyapı eksikliklerinden kaynaklanan birçok güçlükler yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Mudzingwa ve Magudu (2013), öğretmenlerin araç-gereç eksikliğinden, okulun genel yapısından ve sınıfların fiziksel yetersizliklerinden dolayı zorluk yaşadıklarını belirtmiştir. Çakmak, Gündüz ve Emstad (2019), göreve yeni başlamış öğretmenlerin sınıfta sükûneti ve düzeni sağlama konusunda zorluklar yaşadıklarını ortaya çıkarmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin çalışma motivasyonlarının düşük olması ve yönergeleri takip etmeme gibi istenmeyen davranışlar sergilemeleri, öğretmenlerin stres yaşamalarına ve sabırlarının tükenmesine yol açmıştır. Yine Fantilli ve McDouga (2009) göreve yeni başlamış öğretmenlerin davranış yönetimi konusunda zorluklar yaşadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Mesleğin ilk zamanlarında öğretmen ve öğrenci arasında kurulan iletişim çoğu zaman yanlış anlaşılmalara ve öğretmenin sınıfı etkili bir şekilde yönetememesine neden olmaktadır. Sınıfın etkili bir şekilde yönetilememesi pek çok sorunu da beraberinde getirmektedir (Şara, Karadeleli ve Hasanoğlu, 2016). Bu sorunların ortaya çıkarılması ve çözüm yollarının tespit edilmesi araştırılmaya değer bir konudur. Sınıf yönetimine ilişkin sorunların ve uygulanan çözüm yöntemlerinin belirlenmesi konusunda gerekli alanyazın incelemesi yapılmıştır (Hammond, 2005; Meister ve Melnick, 2003; Jensen, Sandoval-Hernández, Knoll, ve Gonzalez 2012; Jeanlouis, 2004; Stanulis, Fallona, ve Pearson, 2002; Smith ve Ingersoll, 2004) ve yapılan inceleme sonucunda mesleğe yeni başlayan sınıf öğretmenleri özelinde sınıf yönetiminde karşılaşılan istenmedik davranışlar ve bu davranışlar

karşısında uygulanan yöntemler konusunda yapılan araştırma sayısının yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışma ile söz konusu konuda yapılan araştırma sayısı artırılarak alanyazına katkıda bulunulmaya çalışılmıştır. Ayrıca mesleğe yeni başlayan veya aday öğretmenlerin bu çalışma sayesinde meslekte karşılaşılabilecekleri problemlere ve bu problemlere yönelik nasıl bir çözüm yolu kullanabileceklerine ilişkin bir hazırlık sunabilmesi de amaçlanmaktadır. Bu çalışmada mesleğe yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmedik davranışlara ve bu davranışlar karşısında uyguladıkları yöntemlere ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. İlkokul kademesinde çocuklarla, branş öğretmenlerine oranla daha fazla iletişim kuran ve onlarla aktif bir şekilde paylaşımda bulunan öğretmenler sınıf öğretmenleri olduğu için bu araştırma sınıf öğretmenleriyle yapılmıştır. Ilgar ve Ilgar'a (2013) göre durum çalışması, bir olayı ya da karşılaştırma yapabilmek adına birkaç olayı detaylı bir şekilde inceleme demektir. Durum çalışması konularını gerçek yaşamdan alır bunun nedeni olarak araştırmacının zaman kaybı yaşamadan doğru bilgiye ulaşabilmesi gösterilebilir (Creswell, 2016). Durum çalışmaları var olan durumu inceleme imkânı sağladığı için bu çalışmada durum çalışması tekniği kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcı grubu belirlenirken, mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin yaşadığı sorunları ortaya koymak için ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yönteminin temelini araştırmadan önce belirlenmiş ölçütü ya da ölçütleri sağlayan bütün durumların çalışılması oluşturmaktadır. Bu ölçütler araştırmacı tarafından belirlenebileceği gibi daha önceden var olan listelerden de seçilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırma bağlamında katılımcı seçiminde kullanılan ölçütler;

- Bir yıl veya bir yılın altında öğretmenlik deneyimine sahip olma
- Devlet okullarında sınıf öğretmeni olarak çalışıyor olmak
- Eğitim fakültesinden mezun olmak şeklindedir.

Araştırmacılar tarafından çalışma grubunu oluşturmak için belirlenen öğretmenlerle görüşülerek yapılan araştırmanın amacı açıklanmıştır. Katılımcılara kişisel bilgilerin gizli tutulacağına dair güvence verilmiş ve araştırmada gönüllülük esasının arandığı belirtilmiştir. Ayrıca katılımcı öğretmenlere istedikleri anda görüşmeyi hiçbir neden belirtmeden sonlandırabilecekleri söylenmiştir. Öğretmenlerden randevu alınarak 16.05.2021 – 27.05.2021 tarihleri arasında görüşmeler yapılmıştır. Çalışmada katılımcıların isimleri kullanılmamıştır. Katılımcılara Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9 isimleri tanımlanmıştır. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin toplanabilmesi için Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun 27.04.2021 tarih ve 050.06-39381 sayılı kararı neticesinde etik kurul izni alınmıştır. Kişisel Bilgi Formu, araştırmaya katılan öğretmenlerin Tablo 1'de belirtilmiş olan demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla hazırlanmıştır. Kişisel Bilgi Formu yardımıyla mesleki deneyim, cinsiyet, yaş, eğitim durumu bilgilerine ulaşılmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu soruları hazırlanırken ilgili alanyazın taraması yapılmış, tarama sonucunda sorular hazırlanarak alanında uzman 5 akademisyene gönderilerek uzman görüşü alınmıştır. Uzman kişilerden alınan dönütler sonucunda sorularda gerekli düzenlemeler yapılarak 3 sınıf öğretmeniyle pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonucunda sorulara son şeklini vermek amacıyla son düzenlemeler yapılmıştır. Soruların son hali iki sınıf öğretmenliği alan uzmanına ve iki Türkçe öğretmenine sunulmuştur. Uzman kişilerden ve Türkçe öğretmenlerinden alınan dönütler sonucunda araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış

görüşme formu sorularında herhangi bir eksiklik ya da yanlışlık olmadığı tespit edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan görüşme soruları şu şekilde sıralanabilir:

1. Sınıf içerisinde ders işlenişini engelleyen davranışlarla karşılaşılıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız bu davranışlar nelerdir?
2. Dersin işlenişini engelleyen problem davranışların sebepleri sizce nelerdir?
3. Ders işleniş sırasında dersin işlenişini engelleyecek davranışlarla karşılaşmamak için bir önlem alıyor musunuz? Alıyorsanız, aldığınız önlemler nelerdir?
4. Ders işleniş sırasında dersin işlenişini engelleyen davranışlarla karşılaştığınızda sorunu çözmek için neler yapıyorsunuz?
5. Dersin işlenişini engelleyen durumlarda karşılaştığınız problem durumu ortadan kaldırmak için uyguladığınız yöntemlerin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Uyguladığınız yöntemlerin yeterli olmadığını düşündüğünüz zamanlarda farklı yöntemler uyguluyor musunuz? Uyguluyorsanız bunlar nelerdir?

Tablo 1. Meslekte Yeni Olan Sınıf Öğretmenlerine İlişkin Özellikler ve Kodları

Kod	Katılımcıların Özellikleri
Ö1	Kadın olan bu öğretmen, 25 yaşında, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği mezunu olup Gaziantep merkezde sözleşmeli olarak görev yapmakta, bir yıllık deneyime sahiptir.
Ö2	Kadın olan bu öğretmen, 24 yaşında, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği mezunu olup Gaziantep merkezde sözleşmeli olarak görev yapmakta, dört aylık deneyime sahiptir.
Ö3	Erkek olan bu öğretmen, 25 yaşında, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği mezunu olup Gaziantep merkezde sözleşmeli olarak görev yapmakta, bir yıllık deneyime sahiptir.
Ö4	Kadın olan bu öğretmen, 23 yaşında, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği mezunu olup sınıf eğitimi alanında yüksek lisans yapmakta, Gaziantep merkezde ücretli olarak görev yapmakta, dört aylık deneyime sahiptir.
Ö5	Kadın olan bu öğretmen, 23 yaşında, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği mezunu olup Gaziantep merkezde ücretli olarak görev yapmakta, dört aylık deneyime sahiptir.
Ö6	Erkek olan bu öğretmen, 24 yaşında, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği mezunu olup Gaziantep merkezde sözleşmeli olarak görev yapmakta, bir yıllık deneyime sahiptir.
Ö7	Kadın olan bu öğretmen, 23 yaşında, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği mezunu olup Gaziantep merkezde sözleşmeli olarak görev yapmakta, dört aylık deneyime sahiptir.
Ö8	Kadın olan bu öğretmen, 25 yaşında, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği mezunu olup Gaziantep merkezde sözleşmeli olarak görev yapmakta, bir yıllık deneyime sahiptir.
Ö9	Kadın olan bu öğretmen, 24 yaşında, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği mezunu olup Gaziantep merkezde sözleşmeli olarak görev yapmakta, bir yıllık deneyime sahiptir.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında öğretmenlerle Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formuna dayalı şekilde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara, veri kaybı yaşanmaması adına görüşmenin ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacağı söylenmiştir. Araştırma verileri, katılımcı öğretmenlerin uygunluk durumuna göre öğretmenin kendini rahat hissedeceği okulun uygun ve sessiz bölümlerinde yapılmıştır. Ses kaydını kabul etmeyen katılımcıların cevapları, yazı ile kayıt altına alınmıştır. Öğretmenler ile yapılan görüşmeler ortalama olarak 30 dakika sürmüştür. Toplam görüşme süresi 4 saat 46 dakika sürmüştür. Görüşmeler tamamlandıktan sonra, oluşturulan görüşme kayıtları ve dokümanları katılımcılarla paylaşılmış ve onlardan onay alınmıştır. Elde edilen verilerin transkripsiyonu neticesinde araştırmanın amacına uygun olan cümleler *Bulgular* kısmında doğrudan alıntı şeklinde aşağıda sunulmuştur. Her bir görüşmeden sonra muhtemel veri kaybının önüne geçebilmek için ses kayıtları zaman kaybetmeden yazıya aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla toplanan verilerin değerlendirilmesi için içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi benzerlik gösteren verilerin ortak kavramlar ya da temalar altında anlaşılır bir şekilde düzenlenerek bir araya getirilmesidir (Doğanay, Ataizi, Şimşek, Balaban Salı ve Akbulut, 2012). Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak veri setleri analize hazır hale getirilmiştir.

Oluşturulan transkript satır satır analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda kategoriler ve kodlar oluşturulmuştur. Oluşturulan kategoriler ve kodlar farklı araştırmacıların görüşlerine sunulmuştur. Alınan dönütler sonucunda kategorilerde ve kodlamalarda herhangi bir sorun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın geçerliğini arttırmaya yönelik olarak; uygun araştırma yönteminin tercih edilmesi, veri toplama sürecinin açıklanması ve elde edilen verilerin doğrudan alıntılar yoluyla yorum yapılmadan verilmesi ve elde edilen verilerin tutarlılığı alanyazın çerçevesinde tartışılarak değerlendirilmesi gibi çalışmalar yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini arttırmaya yönelik olarak ise; uzman görüşünün alınması, yapılan görüşmelerin katılımcıların izni dâhilinde ses kaydına alınarak veri kaybının önüne geçilmesi gibi çalışmalar yapılmıştır.

BULGULAR

Meslekte yeni olan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda öğretmenlerin sorulara vermiş oldukları yanıtlar içerik analizi yoluyla incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda ulaşılan veriler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırma analizi sonucunda ulaşılan kategori, kodlar ve bunlara ilişkin frekans değerleri

Kategori	Kod	f
Karşılaşılan İstenmedik Davranışlar	Söz Hakkı Almadan Konuşulması	8
	Kendi Aralarında Konuşulması	8
	Ders Sırasında Sınıfta Dolaşılması	5
	Ders Dışı Faktörlerin Dikkat Dağıtması	5
	Sürekli Tuvalete Gidilmek İstenmesi	4
	Öğrencilerin Derse Ön Hazırlık Yapmadan Gelmeleri	3
	Veliler Tarafından Dersin Bölünmesi	3
	Duyuru Amaçlı Dersin Bölünmesi	3
	Öğrencilerin Birbirine Fiziksel veya Sözlü Şiddet Uygulamaları	2
	Öğrencilerin Birbirini Şikâyet Etmesi	1
İstenmedik Davranışların Nedenleri	Dersin Öğrencinin İlgisini Çekmemesi	6
	Dikkat Dağınıklığı	6
	Dersten Sıkılma	5
	Yaşanan İklimin Etkisi	4
	Sosyal Çevre	3
	İşlenen Dersin Sevilmemesi	3
	Çocuğun Ruhsal Olarak Yaşadığı Sorunlar	2
	Ailede Yaşanan Sorunlar	2
	Öğrencideki Hareket Etme İsteği	2
	Sınıf İçi Kuralları Benimsemem	2
Öğrencilerin Yaşlarının Küçük Olması	2	
Öğretmenin Dersi İyi Planlayamaması	1	
İstenmedik Davranışlarla Karşılaşmamak İçin Alınan Önlemler	Öğrencilere Doğru Davranış Bilinci Kazandırma	6
	Öğrencilerle Yaşadığı Problemleri Konuşup, Çözmek	5
	Öğretmenin Dersi İyi Planlaması	4
	Oturma Düzenini Ayarlama	4
	Sınıf İçi Kuralları Öğrencilerle Belirleme	4
	Dersin İşlenişinde Dikkat Çekici Materyal Kullanma	4
	Ders İçi Etkinliklere Yer Verme	3
Fiziksel Ortamı Düzenleme	2	
Dersin İşlenişinde Farklı Yöntem ve Teknikler Kullanma	2	
İstenmedik Davranışları Ortadan Kaldırmak İçin Uygulanan Yöntemler	Sessizce Bekleme	7
	Göz Teması Kurma	5
	Görmezden Gelme	4
	Ders Dışı Etkinlik Yaptırma	4
	Beden Dilini Kullanma	4
Dersin Anlatış Şeklini Değiştirme	3	

	Sözlü Uyarı	3
	Sesli Uyarı	3
	Ses Yükseltme	3
	Sorunun Nedenini Araştırma	3
	Yer Değişikliği Yapma	3
	Dersle İlgili Sorular Yöneltilme	2
	Fiziksel Temas	2
	Başka Öğretmenlerden Yardım Alma	5
Uygulanan Yöntemlerin Yetersiz	Rehberlik Servisinden Yardım Alma	4
Kaldığı Durumlarda Başvurulan Farklı	Veli ile İletişim Kurma	3
Yöntemler	Verilen Tepkiyi Değiştirme	3
	Ödül-Ceza Yöntemi Kullanma	3
	Ses Yükseltme	2

Araştırmada öğretmenlere yöneltilen "Sınıf içerisinde ders işlenişini engelleyen davranışlarla karşılaşılıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız bu davranışlar nelerdir?" sorusuna ait bulgular incelendiğinde, Tablo 2'ye göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinin en fazla (8 öğretmen) "söz hakkı almadan konuşulması" ve "kendi aralarında konuşulması" kodlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu konuda Ö1, Ö3, Ö6 ve Ö7 katılımcılarının araştırmada kullandığı ifadeler şu şekildedir:

Ö1: "Öğrencilerimden bazıları söz hakkı almadan konuşuyorlar. Böyle olunca diğerleri de konuşmaya başlıyor."

Ö3: "Öğrenciler kalem alma, silgi alma ya da kalem açma gibi çeşitli bahanelerle kendi aralarında konuşma eğilimi gösteriyorlar."

Ö6: "Soru cevap yöntemi ile işlediğim derslerde bazı soruların ucuna artı vermek gibi ödüller koyuyorum. Öğrenciler ödüle ulaşmak için söz hakkı verilmeden cevap vermekte ısrar edebiliyor."

Ö7: "Cinsiyet farkına bağlı ilgi alanları da farklı olabiliyor. Öğrencilerin derse olan ilgilerini sürdürmek adına bu ilgi alanlarına yönelik sohbetler açıyorum. Fakat diğer cinsiyet grubunun konuya ilgisi olmadığından dolayı kendi aralarında farklı bir muhabbet kurabiliyorlar."

Bunun yanı sıra Ö5 katılımcısının görüşleri de şu şekildedir:

"Çocukların içinde müthiş bir enerji olduğu için düşüncelerini hemen öğretmenle paylaşmak istiyorlar bunun için söz hakkı almadan direkt konuşuyorlar, haliyle bu durum sınıfta bir kaos oluşmasına sebebiyet veriyor."

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan öğretmenlerin en düşük (1 öğretmen) katılım gösterdikleri kod "öğrencilerin birbirini şikâyet etmesi" kodudur. Bu konuda Ö4 katılımcısının araştırmada kullandığı ifadeler şu şekildedir:

"Çocuklarda bu dönemde en iyinin kendisi olduğunu gösterme takıntısı olduğu için çok sık birbirini şikâyet etme davranışını sergiliyorlar."

Katılımcı öğretmenlerin "dersin işlenişini engelleyen problem davranışların sebepleri sizce neler olabilir?" sorusuna ait verdiği cevaplar incelendiğinde, Tablo 2'ye göre, öğretmenlerin görüşlerinin en fazla (6 öğretmen) "dersin öğrencinin ilgisini çekmemesi" ve "dikkat dağınıklığı" kodları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu konuda Ö5, Ö6, Ö8 ve Ö9 katılımcılarının araştırmada kullandığı ifadeler şu şekildedir:

Ö5: "Arkadaşlarıyla konuşması konunun ilgisini çekmemesinden ya da dersin anlatışını sıkıcı bulmasından kaynaklı olabilir."

Ö6: "Bu durum dersten derse veya konudan konuya da değişiklik gösterebiliyor. Günlük hayatları ile bağlantılı konularda daha aktifler fakat aşına olmadıkları, deneyim sahibi olmadıkları tarihsel olaylar gibi konularda dikkatleri çok daha kısa sürüyor."

Ö8: "Sınıfta bulunan eşyaların ya da durumların çocukların dikkatlerini dağıtması sonucunda çocuk dersten koştığı için sorunlu davranış sergiliyor olabilir."

Ö9: "Yaş grubu itibarıyla dikkat sürelerinin kısa olmasından dolayı ders esnasında hayal kurma, aklına geldiği şeyi dersle ilgili olmasa da söyleme istemi gibi nedenlerden kaynaklı olabilir."

Tablo 2'ye göre öğretmenlerin en az (1 öğretmen) belirttikleri husus "öğretmenin dersi iyi planlayamaması" kodudur. Bu konuda Ö8 katılımcısının araştırmada kullandığı ifadeler şu şekildedir:

"Öğretmen dersten ve öğrencilerden bağımsız, ders planı oluşturmadan işini yaparsa ve bu durum karşısında verimsiz bir sonuç ortaya çıkar."

Öğretmenlerin "ders işleniş sırasında dersin işlenişini engelleyecek davranışlarla karşılaşmamak için bir önlem alıyor musunuz? Alıyorsanız, aldığınız önlem\önlemler nelerdir?" sorusuna ait cevapları incelendiğinde, Tablo 2'ye göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinin en fazla (6 öğretmen) "öğrencilere doğru davranış bilinci kazandırma" kodu üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu konuda Ö1, Ö2, Ö5 ve Ö7 katılımcılarının araştırmada kullandığı ifadeler şu şekildedir:

Ö1: "Dersin işleyişini engelleyen davranışlara göre farklı önlemler alıyorum. Mesela öğrencilerin şikâyetlerini Çarşamba günleri son ders dinleyeceğimi veya konuştuklarında yerlerini değiştireceğimi baştan söylüyorum."

Ö7: "Daha önceden problem yaşadığım bir öğrenci ise direkt ona değil de genel olarak sınıfa bugün şu konuyu işleyeceğiz ama lütfen dersi engelleyici davranışlarda bulunmayınız şeklinde uyarıda bulunurum."

Ö2: "Bir öğrenci birçok kere sorunlu davranış gösteriyorsa önce onunla birebir konuşarak yaptığı davranışın yanlışlığından bahsederek bu durumun beni üzdüğünden söz ederim."

Ö5: "Dersi engelleyen, sorunlu davranış gösteren öğrencileri eğlenceli buldukları etkinliklerden mahrum bırakabiliyorum."

Ö7: "Daha önceden problem yaşadığım bir öğrenci ise direkt ona değil de genel olarak sınıfa bugün şu konuyu işleyeceğiz ama lütfen dersi engelleyici davranışlarda bulunmayınız şeklinde uyarıda bulunurum."

Tablo 2'ye göre öğretmenlerin en az (2 öğretmen) ifade ettikleri kodlardan biri de "dersin işlenişinde farklı yöntem ve teknikler kullanma ve "fiziksel ortamı düzenleme" kodudur. Bu konuda Ö4 ve Ö7 katılımcılarının araştırmada kullandığı ifadeler şu şekildedir:

Ö4: "Çocuklar sıkılmasın diye dersleri farklı yöntem ve teknikler kullanarak anlatıyorum. Sıkıldıkları zaman derse ara verip dikkatlerini toplamaları için etkinlikler yaptırıyorum. Onların derse katılmasını sağlıyorum."

Ö7: "Ders esnasında istenmeyen durumların gerçekleşmemesi için öncelikle fiziksel koşulları yeterli düzeye getiriyorum. Ses, ışık, gürültü gibi etkenleri ortadan kaldırmaya çalışıyorum."

Araştırmada öğretmenlere yöneltilen "ders işleniş sırasında dersin işlenişini engelleyen davranışlarla karşılaştığınızda sorunu çözmek için neler yapıyorsunuz?" sorusuna ait cevaplar incelendiğinde, Tablo 2'ye göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinin en fazla (7 öğretmen) "sessizce bekleme" kodu üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu konuda Ö1, Ö4, Ö6, Ö7 ve Ö9 katılımcılarının araştırmada kullandığı ifadeler şu şekildedir:

Ö1: "Sınıf bütün sözlü uyarılarıma rağmen susmazsa bir süre sessiz kalarak dikkatlerini çekmeye çalışıyorum."

Ö4: "Olumsuz davranış gösteren öğrencinin sırasına gidip köşesine oturuyorum. Gözlerimi ona dikerek sessizce bekliyorum."

Ö6: "Öğrenciler kendi aralarında konuştuğunda ders işlenişini bırakarak sessiz kalıp onlara tepki gösterdiğimi anlamalarını bekliyorum."

Ö7: "Öğrenciler uyarılarımı dikkate almadan engelleyici davranışlara devam ettiklerinde masama geçip kollarımı bağlayarak oturup onları izliyorum."

Ö9: "Öğrencilerim bütün uyarılarıma rağmen konuşma ve dersi dinlememe davranışı sergilediklerinde ders anlatmayı bırakarak tahtanın ortasına geçiyorum ve bir elimi yukarı kaldırarak sessizce susmalarını bekliyorum."

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan öğretmenlerin en düşük (2 öğretmen) katılım gösterdikleri kod "dersle ilgili sorular yönelme" ve "fiziksel temas" kodlarıdır. Bu konuda Ö1 ve Ö3 katılımcılarının araştırmada kullandığı ifadeler şu şekildedir:

Ö1: "Çocuklara dersle ilgili bir soru yönelterek dikkatini derse vermesini sağlıyorum."

Ö3: ".....halen işe yaramadıysa yanından geçerken omzuna dokunuyorum."

Araştırmada öğretmenlere yöneltilen "Dersin işlenişini engelleyen durumlarda karşılaştığınız problem durumu ortadan kaldırmak için uyguladığınız yöntemlerin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Uyguladığınız yöntemlerin yeterli olmadığını düşündüğünüz zamanlarda farklı yöntemler uyguluyor musunuz? Uyguluyorsanız bunlar nelerdir?" sorusuna ait bulgular incelendiğinde, Tablo 2'ye göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinin en fazla (5 öğretmen) "başka öğretmenlerden yardım alma" kodu üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu konuda Ö2, Ö3, Ö4 ve Ö9 katılımcılarının araştırmada kullandığı ifadeler şu şekildedir:

Ö2: "...bazı zamanlarda ne yapacağımı bilemiyorum ve öğretmen arkadaşlarımdan yardım istiyorum."

Ö3: "Çoğu konuda yardım aldığım bana atanan danışman hocamdan yardım alıyorum. Tecrübesinden dolayı teorikten farklı birçok yöntem sunabiliyor."

Ö4: "Sınıfta düzeni sağlama konusunda sorun yaşadığımda deneyimi benden daha fazla olan öğretmenlerden yardım almaya çalışıyorum."

Ö9: "Bazen yeterli olmadığını görüyorum. Çünkü bir bakıyorum ki sınıf yaptıklarına rağmen hala derse odaklanamamış. O anlarda ne yapacağımı bilemiyorum. Meslektaşlarımdan yardım aldığım zamanlar oluyor."

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan öğretmenlerin en düşük (2 öğretmen) katılım gösterdikleri kod "ses yükseltme" kodudur. Bu konuda Ö5 ve Ö8 katılımcılarının araştırmada kullandığı ifadeler şu şekildedir:

Ö5: "Ne yaparsam yapayım sınıfta hâkimiyeti sağlayamadığım zamanlarda son çare olarak sesimi yükseltmek zorunda kalıyorum."

Ö8: "Tepkimin yeterli olmadığı durumlarda tepkiyi değiştiriyorum. Sınıf kontrolden çıkınca mecburen ara ara sınıfa yüksek sesle seslenmek gerekiyor."

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma sınıf öğretmenliği alanında öğretmenlik mesleğine yeni başlayan öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda karşılaştıkları zorlukları ve bu zorluklarla başa çıkma yollarını ortaya koymak için yapılmıştır. Bu amaç kapsamında yapılan bu araştırma sonucunda 9 öğretmenin karşılaştığı sorunlara ve bu sorunlarla başa çıkma yolları araştırılmıştır. Sınıf yönetimi, sınıf ortamının yapısını ve atmosferini, öğretmenin öğretimsel seçimlerini,

bu kararları besleyen pedagojik ve pratik bilgilerini ve sınıf içinde ve dışında gerçekleşen etkileşim ve değişimi kapsayan çok boyutlu bir beceri setidir (Wolff, van den Bogert, Jarodzka ve Boshuizen, 2015). Dolayısıyla elde edilen bulgular, söz konusu çok boyutluluğa işaret etmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda öğretmenlerin en çok karşılaştığı sorunların başında "öğrencilerin söz hakkı almadan konuşmaları" ve "öğrencilerin kendi aralarında konuşmaları" yer almaktadır. Ders işlenişi sırasında bu tür davranışlarla karşılaşılması dersin verimliliğini düşürmekte ve derse ayrılan sürenin kısılmasına neden olabilmektedir. Ayrıca bu tür problem davranışların sıklıkla öğretmenin sınıf yönetimi konusunda zorluklar yaşamasına neden olabilmektedir. Benzer şekilde sınıfı etkili bir şekilde yönetmek, yeterli tecrübeye sahip olmayan ve genellikle sorunlu davranışları olan öğrencilerin bulunduğu sınıflarda mesleğe yeni başlayan öğretmenler için daha zordur (Oliver ve Reschly, 2007). Sezer (2017), göreve yeni başlayan öğretmenlerin dikkat dağınıklığı, sınıfta ders dışı konularla ilgili konuşma, cep telefonu ile ilgilenme, arkadaşına sataşma ve dersin akışını bozma gibi istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaştığını; bu sorunları çözmek amacıyla farklı ve ilginç yaklaşımlar kullandıklarını ve deneyimli öğretmenlerden destek almaya çalıştıklarını ortaya çıkarmıştır. Benzer şekilde Çakmak vd. (2019), öğretmenlerin sorunlarını çözmek için meslektaşlarının bilgilerinden ve deneyimlerinden yararlanmaya çalıştıkları sonucuna ulaşmıştır. Yapılan bu araştırmanın bulguları göz önünde bulundurulduğunda katılımcıların belirttiği durumların Sezer'in (2017) ve Çakmak vd.'nin (2019) çalışma sonuçlarını destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Nitekim araştırmaya katılan katılımcıların bir kısmı, deneyimli öğretmenlerin tecrübelerinden yararlanarak olaylara yönelik ilginç çözüm yöntemleri geliştirdiklerini ifade etmiştir. Ayrıca bu yöntemlerin, içinde bulunulan okulun kültürüne uygun olduğu için zaman zaman sınıf yönetimi kuramlarından daha etkili olduklarını ifade etmişlerdir. Buna karşın başka öğretmenlerden yardım istemek kimi zaman yeterli bir çözüm olsa da bazen yeterli olmayabilir. Yardım istenen öğretmenin sınıfının yapısının yardım isteyen öğretmenden tamamen farklı olduğu durumlarda bu yeterli bir çözüm olmayabilir.

Bunun yanı sıra sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesi, bu kuralların yazılı bir şekilde sınıfta bulundurulması ve kurallara uyulması adına kuralların sık sık hatırlatılması problem davranışın azalmasına yardımcı olabilir. Sınıf kurallarının sözlü olmasından ziyade bazı kuralların basılı bir şekilde öğrencilerin görebilecekleri yerlere asılmasının daha doğru olduğu söylenebilir. Böylece öğrencilerin kuralları benimsemesine ve sınıfta asılı bulunan kuralları gördükçe onları daha kolay hatırlamaları sağlanabilir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda problem davranışlara sebep olan durumların ortaya çıkmasında en büyük etkinin "dersin öğrencinin ilgisini çekmemesi" ve "dikkat dağınıklığı" olduğu söylenebilir. İşlenen dersin öğrencinin ilgisini çekmemesinden dolayı öğrencinin dikkati dağılabilmekte ve öğrenci dersten kopabilmektedir. Bunun sonucunda ise öğrenci etrafındakilerle ders dışı etkileşime geçerek sınıf yönetimini zor hale getirebilmektedir. Öğretmenin öğrencilerin dersten koptuğunu fark ettiği anda öğrencilerle çeşitli etkinlikler yapması veya dersin işlenişinde çeşitli materyaller kullanması ve anlatım yönteminde çeşitlilik sağlaması problem davranışların azalmasında etkili olabilir. Nitekim etkili bir öğretim yönteminin seçilmesi ve kullanılması, sınıfta ortaya çıkabilecek sorunlu davranışların azaltılmasında önemli bir role sahiptir (Özen ve Yıldırım, 2020). Yapılan bu araştırma sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde Özen ve Yıldırım'ın (2020) çalışmasına benzer sonuçların ortaya çıktığı söylenebilir. Bu sonuçlara ek olarak öğrencilerin yaşantılarına yönelik bir anlatım biçiminin benimsenmesi gerektiğinin üstünde durulmuştur. Ayrıca öğretmenler, öğrencilerin dikkatini toparlamak için ders arasında açtıkları sohbetlerin öğrencilerin genelini kapsayıcı konular olması gerektiğini belirtmişlerdir. Yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin problem durumlarla karşılaşmamak adına aldıkları önlemler arasında en çok uyguladıkları yöntem "öğrencilere doğru davranış bilinci kazandırma" şeklindedir. Öğrencilere doğru davranış bilincinin kazandırılması problem durumların ortaya çıkmasını engelleyebilir. Bu durumun gerçekleşmesi sınıf yönetimde öğretmenlere kolaylık sağlayabilir. Alınan bu önlemlerin yanı sıra doğru davranışın pekiştirilmesi de sınıf yönetimi adına doğru sonuçlar doğurabilir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler neticesinde öğretmenlerin karşılaştıkları problem durumları çözmek için daha çok "sessizce bekleme" yoluna başvurdukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçları bu alanda yapılan çalışmalarla (Girmen, Anılan, Şentürk ve Öztürk, 2006; Balay ve Sağlam, 2008; Erol, Özaydın ve Koç, 2010; Sadık ve Aslan, 2015) paralellik göstermektedir. Öğretmenlerin istenmeyen davranışlar karşısında sesli uyarı yönteminden çok sessiz uyarı yöntemine başvurdukları görülmektedir. Araştırmanın bu sonucu, yapılan

diğer araştırma (Girmen, Anılan, Şentürk ve Öztürk, 2006) sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Bu yöntem kişilerin birbirini tanıdıktan sonra kullanılabilir bir yöntemdir; çünkü öğrenci öğretmenin sergilediği sessizliğin nedenini anlamazsa problem durum devam edebilir (Keskin, 2009). Yapılan çalışmada, katılımcı öğretmenlerin masada oturarak, elini kaldırarak veya bir sorunlu davranış gösteren öğrenciye yaklaşarak sessizce beklediklerini belirtmişlerdir. Buradan hareketle araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğrencilerin verilen mesajı anlayabilecekleri bir duruş belirledikleri ve bu şekilde sözsüz bir anlaşma ile ortak bir dil oluşturdukları söylenebilir. Öğretmen ve öğrenci arasında sessiz iletişim bağı oluştuktan sonra öğretmenin bu yöntemi kullanması sınıf yönetimi konusunda daha olumlu sonuçlar sağlayabilir. Yapılan görüşmeler sonucunda görüşme yapılan 9 öğretmenden 2'si sınıf yönetiminde karşılaşılan problemlere yönelik uyguladıkları yöntemleri yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir. Buna karşın yedi öğretmen, uyguladıkları yöntemleri yeterli bulmadıkları için uyguladıkları yöntemlere ek olarak "başka öğretmenlerden yardım alma" yoluna başvurduklarını ifade etmişlerdir.

Bu çalışmada istenmeyen davranışların nedenine ait olan iklimin etkisi kodu doğrultusunda, iklimin problem davranışın oluşmasına etkisini ortaya koymak adına çalışmalar yürütülebilir. Meslekte yeni olan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara çözüm getirmekte yetersiz oldukları zamanlarda daha deneyimli öğretmenlerden fikir aldıkları görülmektedir. Sınıf yönetiminin mesleki deneyimle ilişki üzerine bir çalışma yapılabilir. Nitekim deneyimli ve göreve yeni başlamış olan öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki tutum ve yaklaşımlarının incelendiği bir araştırmada (Wolff vd., 2015) deneyimli öğretmenlerin öğrenci öğrenmesi ve öğretmenin öğrenmeyi etkilemesi konularına yoğunlaştıklarını, yeni başlayan öğretmenlerin ise daha çok disiplini ve davranışsal normları sağlama konularına yoğunlaştıklarını ortaya çıkarmıştır.

Araştırmacı(lar)ın Beyanı

Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Bu araştırmacıların katkı oranı yazar sırasına göre; %60, %20 ve %20'dur.

Çatışma beyanı: Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Destek ve teşekkür: Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır. Katılımcılara ayrıca teşekkür ederiz.

Kaynakça

- Ada, S. ve Ünal, S. (2000). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Birimi.
- Adıgüzel, İ. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize.
- Ağaoğlu, E. (2002). Sınıf yönetimiyle ilgili genel konular. Z. Kaya (Ed.). *Sınıf yönetimi*, (ss. 3-17). Ankara: Pegem Akademi.
- Akbaşı, S. (2010). Kuram ve uygulamada sınıf yönetimi. C. Gülşen (Ed.), *Temel kavramlar ve sınıf yönetiminin kapsamı*, (ss. 77-96). Ankara: Anı.
- Aydın, A. (2015). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem.
- Balay, R. (2003) *2000'li yıllarda sınıf yönetimi*. Ankara: Sandal Yayınları.
- Balay, R. ve Sağlam, M. (2008). Sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1-24.
- Başar, H. (1999). *Sınıf yönetimi*, Ankara: MEB Yayınları.
- Başar, H. (2014). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı.
- Celep, C. (2002). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Ankara: Anı.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri*. (Çev.: Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir). Ankara: Siyasal Kitapevi.

- Çakmak, M., Gündüz, M., & Emstad, A. B. (2019). Challenging moments of novice teachers: Survival strategies developed through experiences. *Cambridge Journal of Education*, 49(2), 147-162. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2018.1476465>
- Çalık, T. (2012). Sınıf yönetimi. L. Küçükahmet (Ed.). *Sınıf yönetimi ve özellikleri*, içinde (ss. 289-310). Ankara: Nobel Yayınları.
- Çelik, V. (2003). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Demirtaş, H. (2016). Sınıf yönetiminin temelleri. H. Kıran ve K. Çelik (Ed.). *Etkili sınıf yönetimi*, içinde (ss. 1-30) Ankara: Anı.
- Doğanay, A., Ataizi, M., Şimşek, A., Balaban Salı, J. ve Akbulut, Y., (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Ekinci, A. (2010). Aday öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesinde okul müdürlerinin rolü. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, (15), 63-77. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/787079>
- Erden, M. (2005). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2008) *Sınıf yönetimi: Ders, konferans, panel ve seminer etkinliklerinde başarının yolları*. İstanbul: Alfa.
- Erol, O., Özyayın, B. ve Koç, M. (2010). Sınıf yönetiminde karşılaşılan olaylar, öğretmen tepkileri ve öğrenciler üzerindeki etkileri: Unutulmayan sınıf anılarının analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 16(1), 25-47.
- Fantilli, R. D., & McDougall, D. E. (2009). A study of novice teachers: Challenges and supports in the first years. *Teaching and Teacher Education*, 25(6), 814-825.
- Girmen, P., Anılan, H., Şentürk, İ. ve Öztürk, A. (2006). Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına gösterdikleri tepkiler. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15), 235-244.
- Gülşen, C. (2010). Kuram ve uygulamada sınıf yönetimi. C. Gülşen (Ed.). *Sınıfta zaman yönetimi*, (ss. 115-132). Ankara: Anı.
- Gündoğdu, K. (2007). Yeni gelişmeler doğrultusunda sınıf yönetimi. Z. Cafoğlu (Ed.). *Öğrenme ve öğretme süreci*, (ss. 164-178). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Hammond, M. (2005). *Next steps in teaching: A guide to starting your career in the secondary school*. London & New York: Routledge.
- Ilgar, M. Z. ve Ilgar, S. C. (2013). Nitel bir araştırma deseni olarak gömülü teori (temellendirilmiş kuram), *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 197-247.
- Işık, H. (2018). Öğrenme ortamlarının fiziksel düzeni. M. Şişman ve S. Turan (Ed.). *Sınıf yönetimi*, içinde (ss. 62-77). Ankara: Pegem.
- Ilgar, L. (2005). *Eğitim yönetimi okul yönetimi sınıf yönetimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Jeanlouis, G. (2004). *High attrition of first-year teachers in the states of Texas and Louisiana* (Yayınlanmamış doktora tezi). Union Institute and University.
- Jensen, B., Sandoval-Hernández, A., Knoll, S., & Gonzalez, E. J. (2012). *The experience of new teachers: Results from TALIS 2008*. OECD Publishing. <https://dx.doi.org/10.1787/9789264120952-en>
- Keskin, R. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kılbaş, Ş. (2014). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Kozikoğlu, İ., ve Senemoğlu, N. (2018). Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler: Nitel bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, – Journal of Qualitative Research in Education*, 6(3), 341-371. DOI:10.14689/issn.2148-2624.16c3s16m

- Meister, D. G., & Melnick, S. A. (2003). National new teacher study: Beginning teachers' concerns. *Action in Teacher Education*, 24(4), 87-94.
- Memişoğlu, P. S. (2018). Sınıf yönetimi. M. Şişman ve S. Turan (Ed.). *Sınıfta iletişim süreci* (ss. 141-159). Ankara: Pegem Akademi.
- Mudzingwa, K., & Magudu, S. (2013). Idealism versus realism: Expectations and challenges of beginning teachers in three districts of Masvingo province, Zimbabwe. *Journal of Studies in Social Sciences*, 3(1), 33-54.
- Oliver, R. M., & Reschly, D. J. (2007). *Effective classroom management: Teacher preparation and professional development*. Washington, DC: National Comprehensive Center for Teacher Quality.
- Özen, H. & Yıldırım, R. (2020). Teacher perspectives on classroom management. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 7(1), 99-113. <https://doi.org/10.33200/ijcer.645818>
- Özkılıç, R. (2001). Sınıfta zaman yönetimi. L. Küçükahmet (Ed.). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*, içinde (s. 91-106) Ankara: Nobel Yayınları.
- Öztürk, B. (2017). Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi. E. Karip (Ed.). *Sınıf yönetimi*, içinde (ss. 150-151). Ankara: Pegem.
- Sadık, F. & Aslan, S. (2015). İlkokul sınıf öğretmenlerinin disiplin problemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(3), 115-138.
- Senemoğlu, N. (2001). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem.
- Sezer, S. (2017). Novice teachers' opinions on students' disruptive behaviours: A case study. *Eurasian Journal of Educational Research*, 17(69), 199-219. <https://dx.doi.org/10.14689/ejer.2017.69.11>
- Smith, T. M., & Ingersoll, R. M. (2004). What are the effects of induction and mentoring on beginning teacher turnover? *American Educational Research Journal*, 41(3), 681-714.
- Sönmez, V. (2015). *Program geliştirme öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı.
- Stanulis, R. N., Fallona, C. A., & Pearson, C. A. (2002). Am I doing what I am supposed to be doing?: Mentoring novice teachers through the uncertainties and challenges of their first year of teaching. *Mentoring and Tutoring*, 10(1), 71-81.
- Taşkaya, M. S. (2014). Sınıf yönetiminin temelleri. B. Dilmaç ve H. Ekşi (Ed.). *Sınıf yönetimi*, içinde (ss. 15-19). Ankara: Pegem.
- Tertemiz, N. (2012). Sınıf yönetimi. L. Küçükahmet (Ed.). *Sınıf yönetimi ve disiplin modelleri* (s. 113-131). Ankara: Pegem Akademi.
- Turan, A. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bu davranışlara karşı kullandıkları stratejiler (mersin ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Variş, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme teoriler ve teknikler*. İstanbul: Alkım Kitabevi.
- Yalçinkaya, M. (2002). Yeni öğretmen ve teftiş. *Milli Eğitim Dergisi*, 150, 153-154. https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/153-154/yalcinkaya.htm
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Wolff, C. E., van den Bogert, N., Jarodzka, H., & Boshuizen, H. P. (2015). Keeping an eye on learning: Differences between expert and novice teachers' representations of classroom management events. *Journal of Teacher Education*, 66(1), 68-85. DOI: 10.1177/0022487114549810